

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka v základných školách v školskom roku 2016/2017 v SR

Stav zabezpečenia a realizácie celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka ZŠ a dodržiavania pokynov k administrácii testov vypracovaných Národným ústavom certifikačných meraní vzdelávania (ďalej NÚCEM) kontrolovala Štátna školská inšpekcia v **120** základných školách, z nich bolo **113** štátnych, **6** cirkevných a **1** škola bola súkromná. Vyučovací jazyk slovenský malo **109** škôl, vyučovací jazyk slovenský a maďarský **1**, vyučovací jazyk maďarský **10** subjektov. Priebeh testovania sa monitoroval počas administrácie testov v 365 skupinách žiakov z toho z matematiky (ďalej MAT) v 120 skupinách žiakov a v 109 skupinách žiakov zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej SJL). V školách s vyučovacím jazykom maďarským sa realizovala kontrola aj počas administrácie testov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry (ďalej SJSL) v 1 skupine žiakov a maďarského jazyka a literatúry (ďalej MJL) v 10 skupinách.

Z celkového počtu **3 667** evidovaných žiakov 9. ročníkov sa testovania zúčastnilo **3 525**, z nich bolo **271** žiakov so zdravotným znevýhodnením (ďalej ZZ). Neúčast' **142** žiakov na testovaní bola odôvodnená plnením povinnej školskej dochádzky mimo územia Slovenskej republiky (68), účasťou na prijímacích skúškach (1), reprezentáciou školy (3) alebo pobytom v reedukačnom zariadení (2), zdravotnými dôvodmi (13) alebo prestupom žiaka na inú školu (2). Dôvod neprítomnosti 13 žiakov v čase testovania nebol známy, neúčast' 3 žiakov s vývinovými poruchami učenia a neúčast' 37 žiakov bola z dôvodu ich zdravotného znevýhodnenia – mentálnej retardácie.

Testovanie v školách organizovali *školskí koordinátori* (zástupcovia riaditeľa školy alebo členovia pedagogického zboru a v 3 subjektoch samotní riaditelia škôl) spoločne so **433 administrátormi** a **5 asistentami**, ktorí zaist'ovali pomoc žiakom so ZZ. V 3 subjektoch¹ výber niektorých administrátorov nezodpovedal pokynom, ktoré stanovil NÚCEM.

Otváranie testových zásielok prebiehalo v subjektoch za prítomnosti riaditeľa školy, školských administrátorov, niekde aj za prítomnosti neustranných pozorovateľov – 2 zriaďovateľov, 5 zástupcov odboru školstva okresného úradu v sídle kraja, 5 zástupcov rady rodičov, 15 zástupcov rady školy. Externý dozor a monitoring objektívnosti priebehu testovania vykonávalo 295 pedagogických zamestnancov z iných základných škôl. Zásielky testov boli úplné a neporušené.

V súlade so záväznými pokynmi zabezpečili v **95** subjektoch, čo predstavuje **79 %** z celkového počtu kontrolovaných škôl, organizáciu, harmonogram otvárania zásielok testov a samotný priebeh testovania. Pracovné povinnosti si prevažná väčšina školských koordinátorov, administrátorov a rovnako pedagogických zamestnancov vykonávajúcich externý dozor zodpovedne plnila. V **25** subjektoch (**21 %**) zistili školskí inšpektori závažné i menej závažné nedostatky, ktoré sa týkali najmä nedôsledného dodržania pravidiel manipulácie a ukladania testov i odpoved'ových hárkov (ďalej OH), nedodržania základných pravidiel úpravy tried, neplnenia pokynov k postupu pri administrácii testov a nevykonávania aktívnej kontroly počas priebehu testovania externým dozorom. Všetky pokyny pre pedagogických zamestnancov realizujúcich testovanie boli záväzne stanovené

¹ Základná škola, Jána A. Komenského 1, Michalovce – úlohou administrátora poverili vychovávateľku školského klubu detí; Základná škola s materskou školou, Pod Kláštorom 158, Hronský Beňadik – nebol ustanovený administrátor pre žiačku so ZZ; Základná škola s materskou školou, Športová 33, Zavar – administrátorkou bola poverená triedna učiteľka testovaných žiakov.

v samostatných dokumentoch, ktoré vypracoval NÚCEM (Pokyny pre školského koordinátora, Pokyny pre administrátora a Pokyny pre externý dozor).

Zistené nedostatky v kontrolovaných školách:

Trnavský kraj

Základná škola s materskou školou, Športová 33, Zavar

- administrátorkou v testovanej skupine č. 01 bola triedna učiteľka testovaných žiakov.

Základná škola, Hlavná 25, Zlaté Klasy

- zasadacie poriadky testovaných skupín neboli k dispozícii;
- administrátor testu z MAT (skupina č. 02) neprečítal úvodný text.

Základná škola, Brezová 19, Piešťany

- nedodržanie Pokynov pre školských koordinátorov, bod 15 – zabalenie zvyšných testov z MAT a SJL do bielej obálky, jej podpísanie riaditeľkou, koordinátorom a jej následné prelepenie páskou.

ZŠ, Jilemnického 204/11, Dunajská Streda a ZŠ s MŠ Sándora Petőfiho s vyučovacím jazykom maďarským – Petőfi Sándor Alapiskola és Óvoda, Fučíkova 425, Sládkovičovo

- administrátorka testu rozdala testy tak, že sa medzi lavicami nestriedali ekvivalentné formy testov (A a B).

Základná škola Zoltána Kodály s vyučovacím jazykom maďarským – Kodály Zoltán Alapiskola, Komenského 1219/1, Dunajská Streda

- žiačka, ktorá sa vzdelávala podľa učebných osnov pre ŠZŠ – pre mentálne postihnutých žiakov, sa testovania zúčastnila.

Základná škola, Školská 399/1, Jelka

- administrátori testu z MAT (skupina č. 01) a zo SJL (skupina č. 01) - nedodrжали postup pri zadávaní pokynov k testovaniu - úvodné texty k testovaným predmetom prečítali na začiatku, pred zadaním všeobecných pokynov k testovaniu; nezadali pokyn žiakom k napísaniu si mena a priezviska na testy;
- v skupine č. 01 počas testu z MAT – sa medzi lavicami nestriedali ekvivalentné formy testov (A a B).

Základná škola s materskou školou, Unín 420

- administrátor (testovanie zo SJL skupina č. 01) neposkytol žiakom čas v rozsahu 3 minút na úvodné oboznámenie sa s testom, nepostupoval v súlade so stanoveným časovým harmonogramom;
- administrátorka (MAT skupina č. 01) nedodrжала harmonogram testovania, jeho začiatok i koniec posunula o 5 minút z dôvodu predĺženého zadávania úvodných pokynov; žiakom dala nesprávny pokyn k vyplneniu pol'a 5 v záhlaví OH (na miesto určené pre kód testu mali žiaci uviesť podľa jej pokynu kód skupiny); neoboznámila ich s postupom zápisu riešení úloh do testu z MAT, ale len do papierov na pomocné výpočty; neuistila sa, či žiaci pochopili všetky pokyny;
- externý dozor (SJL skupina č. 01, MAT skupina č. 01) nevykonával aktívny a objektívny dozor – nesledoval dodržanie harmonogramu testovania, činnosť administrátorov, neupozornil na nesprávne zadávanie pokynov.

Nitriansky kraj

Základná škola Endre Adyho s vyučovacím jazykom maďarským - Ady Endre Alapiskola, Adyho 9, Štúrovo

- nedodržanie kritérií na výber administrátorov z hľadiska aprobácie, 4 administrátorky mali aprobáciu pre vyučovanie MJL, z toho 1 aj na vyučovanie SJSL.

Základná škola s materskou školou Jánosa Hetényiho s vyučovacím jazykom maďarským, Hetényi János Alapiskola és Óvoda, Nitrianska 378, Okoličná na Ostrove

- administrátor pre žiaka so ZZ nebol určený;
- časový harmonogram testovania žiakov so ZZ nebol dodržaný z dôvodu zaradenia žiaka do skupiny spolu s intaktnými žiakmi.

Základná škola s materskou školou Jozefa Murgaša, Horná 22, Šaľa

- 14 žiakov sa zúčastnilo elektronického testovania, v skupine 01 pri elektronickom testovaní z MAT 2 žiakom zlyhal počítač, podľa pokynov NÚCEM pokračovali v papierovej forme testovania.

Základná škola s materskou školou, Ul. kpt. Nálepku 43, Bánov

- koordinátorka omylom vyplnila v OH aj polia 1. – 2., ktoré sa mali vyplňať len v prípade prestupu nového žiaka na testovanú školu. Po konzultácii s NÚCEM na každý OH uviedla poznámku, že údaje sú zhodné s údajmi na QR štítku.

Základná škola, Mochovská 4, Veľký Ďur

- učebne určené na testovanie neboli pripravené podľa schémy uvedenej v pokynoch NÚCEM;
- školská koordinátorka bola súčasne administrátorkou v skupine intaktných žiakov na oboch predmetoch i napriek tomu, že mala aprobáciu SJSL, neboli určení náhradní administrátori, zo školenia administrátorov nebola vyhotovená zápisnica alebo záznam;
- žiak so ZZ nemal ráno pred testovaním pripravené v učebni pomôcky používané počas celej školskej dochádzky; všetky pomôcky (rysovacie potreby, kalkulačka) pre intaktných žiakov mala školská koordinátorka pripravené v oddelenom boxe;
- počas testovania z MAT a zo SJSL nebol dodržaný časový harmonogram pokynov;
- zabalené originály OH z MAT v bezpečnostnej obálke a bielej papierovej obálke neboli uložené do zabezpečeného priestoru u riaditeľa školy;
- neúplne vyplnený originál OH (z MAT) žiaka so ZZ školská koordinátorka/administrátorka vložila do bielej papierovej obálky, ktorú navyše podpísala aj administrátorka, miesto zapečatenia nebolo prelepené priesvitnou lepiacou páskou ihneď po vložení originálu, ale až po ukončení celého priebehu testovania v čase prípravy spätnej zásielky;
- papiere na pomocné výpočty boli označené len pečiatkou školy, absentovalo meno a priezvisko žiaka, kód pridelenej skupiny, v úvodnej časti testovania zo SJSL administrátorka/školská koordinátorka rozdala žiakom v rozpore s pokynmi NÚCEM jeden biely kancelársky papier, spôsob zapisovania odpovedí do odpovedových hárkov nebol žiakom administrátorkou/školskou koordinátorkou vysvetlený;
- počas administrácie testu administrátorka/školská koordinátorka narúšala sústredenosť žiakov poznámkami, otázkami a upozorneniami na úplnosť záznamov v OH, spôsob opravy pri chybnom zápise;

- počas prestávok bezpečnosť žiakov nezabezpečoval pedagogický dozor,
- administráciu testu zo SJL žiak so ZZ skončil skôr ako intaktní žiaci, administrátorka testovanej skupiny č. 02 nemohla v zmysle pokynov NÚCEM odovzdať po skončení administrácie testovania SJL test i OH žiaka so ZZ, pretože školská koordinátorka ešte plnila úlohu administrátorky v skupine 01;
- externý dozor neskontroloval pravdivosť a úplnosť zaznamenania informácií o priebehu testovania v Protokole;
- po ukončení administrácie testov školská koordinátorka sama vypísala Protokol o priebehu celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka ZŠ, ktorý podpísali riaditeľ školy, administrátorka, externý dozor; v Protokole uviedla mená administrátoriek, ktoré vykonávali administráciu v skupine č. 01, č. 02 a seba napísala ako administrátorku pre žiaka so ZZ, z čoho vyplynulo, že nemohla úlohu školskej koordinátorky vykonávať v čase rozbaľovania zásielky testov zo SJL;
- externý dozor neskontroloval pravdivosť a úplnosť zaznamenania informácií o priebehu testovania v Protokole;
- školská koordinátorka pripravila zásielku na odoslanie podľa Pokynov, pripravená zásielka zostala na pracovnom stole riaditeľa školy, po požiadaní školskej inšpektorky o jej uzamknutie v zabezpečenom priestore riaditeľa školy bola uložená riaditeľom školy do uzamykateľnej skrine.

Základná škola s materskou školou, Šalgovce 112

- podľa vyjadrenia koordinátorky administrátorku pre žiakov so ZZ preškolila, písomný záznam nevyhotovila.

Základná škola, Levická 903, Vráble

- žiaci so ZZ zaradení do 2. skupiny obmedzenia nemali pripravené povolené kompenzačné pomôcky, nebola im poskytnutá v priebehu testovania pomoc učiteľa (asistenta učiteľa, špeciálneho pedagóga).

Banskobystrický kraj

Základná škola s materskou školou, Pod Kláštorom 158, Hronský Beňadik

- pre testovanie žiakov so ZZ nebol ustanovený administrátor, neboli dodržané pokyny testovania pre žiačku so ZZ, ktorá začala písať test zo SJL v rovnakom čase ako ostatní žiaci.

Prešovský kraj

Základná škola s materskou školou, Komenského 587/15, Poprad

- rozdávanie testov zo SJL koordinátorkou pre administrátorov bolo zrealizované bez prítomnosti riaditeľky školy; zvyšné testy neboli zalepené v papierových obálkach; neboli podpísané riaditeľom školy, ani koordinátorom;
- administrátorka v skupine č. 01 nedodržala poradie striedania ekvivalentných foriem testov;
- administrátorka v skupine č. 01 neposkytla žiakom všetky informácie o zapisovaní odpovedí do OH;
- počas prestávok bezpečnosť žiakov zabezpečoval pedagogický dozor, ktorý bol počas testovania vykonávaný nedôsledne, žiaci, ktorí skončili vypracovanie testu zo SJL skôr, síce odišli do zbernej triedy, ale pohybovali sa po chodbách a hlučným správaním vyrušovali tých, ktorí ešte pracovali;

- pri oddeľovaní originálov OH koordinátorka zistila, že v dvoch OH boli nesprávne uvedené údaje (jeden žiak si dopísal známku zo SJL, druhý žiak uviedol nesprávne kód testu), ktoré koordinátorka opravila a danú skutočnosť uviedla zápisom do Protokolu.

Základná škola, Marhaň 115

- po rozbalení a rozdání testov z MAT a SJL administrátorom, neboli zvyšné testy zabalené do bielej obálky, prelepené a podpísané riaditeľom školy a školským koordinátorom, testy ostali voľne uložené v krabici v kancelárii riaditeľa školy.

Základná škola, Malcov 16

- žiak pracoval s OH aj po uplynutí testovacieho času;
- žiaci nemali pred začiatkom testovania 5 minút na oboznámenie sa s testom (zo SJL);
- žiaci nedostali pokyn na napísanie ich mena a priezviska na test (z MAT), pričom tieto neboli doplnené ani dodatočne;
- žiaci, ktorí vypracovali test pred uplynutím testovacieho času, ostávali v učebniach, v ktorých sa realizovalo testovanie a nie v zbernej triede;
- žiakom nebol vysvetlený spôsob zapisovania odpovedí do OH; administrátori (aj z tohto dôvodu) museli v priebehu testovania žiakom z marginalizovanej rómskej komunity vysvetľovať spôsob zapisovania odpovedí do OH; žiaci si vymieňali informácie k odpovediam na úlohy (zo SJL – testová forma A);
- aj keď dozor bol fyzicky na príľahlých chodbách zabezpečený, počas prestávok sa z nich ozýval hluk, počas testovania (z MAT) nebol v učebniach vypnutý zvonček oznamujúci začiatok a koniec vyučovacích hodín, čo narúšalo priebeh testovania a sústredenosť žiakov na riešenie testových úloh.

Košický kraj

Základná škola, Jána. A. Komenského 1, Michalovce

- školská koordinátorka nedodrжала kritériá pri výbere administrátorov z hľadiska aprobácie a praxe: v testovanej skupine č. 03 bola administrátorkou vychovávateľka školského klubu detí.

Základná škola, Školská 3, Jasov

- koordinátor nerealizoval školenie administrátorov, nebol vyhotovený záznam;
- 2 žiaci so ZZ neboli prihlásení na celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka;
- administrátor neposkytol žiakom všetky informácie ohľadom priebehu a podmienok testovania: neinformoval o harmonograme testovania, podmienkach, za ktorých je možné opustiť učebňu, nezapísal čas začiatku a čas ukončenia testovania na tabuľu (iba ho vyslovil), neupozornil žiakov na blížiaci sa koniec testovania 10 minút pred uplynutím celkového testovacieho času (iba 5 minút pred koncom testovania);
- administrátor nevykonával aktívny dozor: nedohliadol, aby každý žiak mal prepísané odpovede z testu do OH perom (niektorí žiaci odovzdali odpoveďové hárky z MAT s odpoveďami napísanými ceruzou);
- do kompetencií administrátora zasahoval školský koordinátor, ktorý vstúpil spolu s administrátorom do učebne na testovanie a súčasne s ním podával žiakom pokyny k testovaniu, pred vypracovávaním testu žiakmi koordinátor z učebne na testovanie odišiel;
- učebňa pre žiakov, ktorí vypracovali test pred uplynutím testovacieho času, bola nevhodne situovaná (vedľa učebne určenej na testovanie a do zbernej triedy

sa vchádzalo z učebne na testovanie), dozor nad žiakmi, ktorí ukončili vypracovanie testu skôr, nebol zabezpečený, čo narúšalo testovanie;

- externý dozor v priebehu testovania na nedostatky neupozorňoval.

Cirkevná spojená škola, Komenského 6, Spišské Vlachy

- administrátorka v testovacej skupine 02 nevedomky rozdala žiakom testy z MAT v chybnom slede (nestriedala formu A/B). Na podnet školskej inšpektorky, aby skontrolovala zasadací poriadok, si uvedomila svoju chybu a okamžite vykonala nápravu. Niektorí žiaci nečakali na pokyn administrátorky, na testy napísali meno a priezvisko a zároveň v záhlaví OH vyplnili polia Testová forma a Kód testu podľa titulnej strany testu. Podľa inštrukcií administrátorky a externého dozoru urobili opravu (prečiarknutím chybných a napísaním správnych údajov). V dôsledku toho mali 3 žiaci vykonané opravy v teste/OH. Objektívny priebeh vypracovania testu bol zabezpečený.

Záver

Vo väčšine kontrolovaných subjektov boli riaditeľmi škôl a školskými koordinátormi dodržané záväzne stanovené pokyny vedúce k zaisteniu zásady rovnakého zaobchádzania a k zabráneniu získania neoprávnených výhod počas externého testovania žiakov 9. ročníka základných škôl. Školskí inšpektori počas kontroly zaznamenali v šiestine subjektov (18 %) také skutočnosti, ktoré poukazovali na menej dôsledný prístup pedagogických zamestnancov k zodpovednému oboznámeniu sa s úlohami vyplývajúcimi z funkcií školského koordinátora, administrátora či externého dozoru, ktoré počas testovania zastávali. K závažným nedostatkom patrili najmä nedodržanie postupu pri ukladaní nepoužitých zvyšných testov a pri ukladaní čiastkových spätných zásielok. Riaditeľom škôl uložila Štátna školská inšpekcia podľa závažnosti zisteného nedostatku zodpovedajúce opatrenia na jeho odstránenie.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- dodržiavať pokyny NÚCEM k výberu administrátorov
- dôsledným realizovaním školení pre administrátorov a pre externý dozor eliminovať vznik možných negatívnych skutočností počas testovania

NÚCEM

- doplniť do Pokynov pre školských koordinátorov neprípustnosť kumulovania výkonu školského koordinátora a administrátora v prípade, že v škole prebieha testovanie aj žiakov so ZZ